

Dr hab. med. Rafał Pawlaczyk

Gdańsk 2020-11-16

Katedra i Klinika Kardiologii

i Chirurgii Naczyniowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

Recenzja

Osiągnięcia i dorobku naukowego, działalności dydaktycznej i organizacyjnej

dr n. med. Grzegorza FILIPA

w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu

Dr n. med. Grzegorz FILIP ukończył studia na Wydziale Lekarskim Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w roku 2001. W latach 2001 – 2002 odbył staż podyplomowy w Szpitalu Uniwersyteckim w Krakowie. Od roku 2003 pracuje w Oddziale Klinicznym Chirurgii Serca, Naczyń i Transplantologii w Krakowskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II. W roku 2011 uzyskał specjalizację w dziedzinie kardiologii, egzamin złożył z wyróżnieniem. Od 2015 roku pełni funkcję zastępcy ordynatora w Oddziale Klinicznym Chirurgii Serca, Naczyń i Transplantologii w Krakowskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II. Brał udział w licznych kursach związanych z wprowadzaniem nowych metod leczenia operacyjnego chorób serca (E-vita Open plus Experts Meeting, Hechingen, Germany; HeartMate 3 Surgical Course, Lausanne, Switzerland; Surgery of the thoracic aorta, Bologna, Italy), a także szkoleniach dotyczących technik małoinwazyjnych (Endoscopic Port-Access Mitral Valve Repair Drylab Training, Maastricht, Netherlands). Odbył staż naukowy w Deutsches Herzzentrum w Berlinie.

Pracę doktorską pod tytułem „Wymiana zastawki aortalnej z dostępu przez ministernotomię górną - ocena kliniczna”, której promotorem był prof. Bogdan Kapelak, obronił z wyróżnieniem na Wydziale Lekarskim Collegium Medicum Uniwersytetu

Jagiellońskiego w Krakowie w roku 2016. Uzyskane wyniki zostały opublikowane w czasopiśmie „Kardiochirurgia i Torakochirurgia Polska” w 2018 roku.

Recenzję w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr n. med. Grzegorzowi FILIPOWI dokonano zgodnie z art. 219 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 85 z późn. zm.).

Ocena osiągnięcia naukowego

Do oceny przedstawiono monotematyczny cykl 3 prac oryginalnych, wchodzących w skład osiągnięcia naukowego pt. **„Ocena małoinwazyjnych oraz innowacyjnych technik wymiany zastawki aortalnej”**, stanowiące podstawę wszczęcia postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

- **Grzegorz Filip**, Radosław Litwinowicz, Bogusław Kapelak, Jacek Piątek, Magdalena Bartus, Janusz Konstanty-Kalandyk, Maciej Brzezinski, Krzysztof Bartus. Mid-term follow-up after suture-less aortic heart valve implantation. 2018. J. Thorac. Dis. Vol. 10, nr 11, s. 6128-6136 IF- 2.027
- **Grzegorz Filip**, Radosław Litwinowicz, Bogusław Kapelak, Magdalena Bryndza, Magdalena Bartuś, Janusz Konstanty-Kalandyk, Piotr Ceranowicz, Maciej Brzeziński, Sameer Gafoor, Krzysztof Bartuś. Patient-prosthesis mismatch after minimally invasive aortic valve replacement. 2018. Kardiol. Pol. Vol. 76, nr 5, s. 908-910 IF- 1.674
- **Grzegorz Filip**, Radosław Litwinowicz, Bogusław Kapelak, Jerzy Sadowski, Zdzisław Tobota, Bohdan Maruszewski, Krzysztof Bartuś. Trends in isolated aortic valve surgery in middle-aged patients over the last 10 years: Epidemiology, risks factors, valve pathology, valve types and outcomes. 2019. Kardiol Pol. Vol. 77, nr 8 s. 688-695 IF- 1.674

Sumaryczny Impact Factor osiągnięcia naukowego 5.375

Dr med. Grzegorz FILIP jest pierwszym autorem wszystkich prac składających się na osiągnięcie naukowe, co świadczy o jego wiodącej roli w ich przygotowaniu. W żadnej z nich nie jest jednak autorem korespondencyjnym. Niniejsze artykuły ukazały się po uzyskaniu przez habilitanta tytułu doktora nauk medycznych.

Pierwsza praca raportuje wyniki odległe po implantacji bezszwowych protez zastawek aortalnych. Ta innowacyjna technika chirurgiczna wprowadzana min. w Klinice Chirurgii Serca i Naczyń w Krakowie, była niejako pomostem pomiędzy klasyczną chirurgią i technikami przezskórnej implantacji zastawki aortalnej. Rozprężanie protezy i jej osadzenie w pierścieniu zastawki następowało pod kontrolą wzroku chirurga. Krótki czas implantacji zapewniał dobre wyniki wczesne i odległe, także w grupie chorych podwyższonego ryzyka operacyjnego. Chociaż analizowano relatywnie niewielką grupę chorych (n=25), to należy zauważyć, że były to pierwsze takie zabiegi na świecie. Badanie potwierdziło bezpieczeństwo nowej metody i dobry profil hemodynamiczny implantowanych zastawek.

Drugie doniesienie dotyczy ważnego problemu klinicznego, jakim jest ryzyko niedopasowania wielkości protezy do rozmiarów pacjenta (*ang. patient-prosthesis mismatch*), u chorych leczonych z powodu wady aortalnej. Zjawisko to może skutkować utrzymywaniem się objawów niewydolności krążenia mimo leczenia operacyjnego. Wcześniejsze doniesienia sugerowały, że stosowanie technik mniej inwazyjnych może zwiększać szanse na wystąpienia tego powikłania. Porównano więc wpływ klasycznego i mniej inwazyjnego dostępu (76 vs 74 chorych) na częstość występowania zjawiska *patient-prosthesis mismatch* w materiale własnym. Stwierdzono, że istotnie u operowanych z mini-dostępu niedopasowanie występuje częściej, a średnie gradienty przezzastawkowe są wyższe. Jednak biorąc pod uwagę mniejsze ryzyko powikłań i szybszą rehabilitację mniej inwazyjny dostęp ma zastosowanie u chorych wysokiego ryzyka.

Trzeci artykuł to analiza zmian w wyborze protezy zastawkowej implantowanej w chirurgicznym leczeniu wady aortalnej, na podstawie danych z Krajowego Rejestru Operacji Kardiochirurgicznych. Materiał 1531 chorych w wieku 60-70 lat pochodził ze wszystkich polskich ośrodków kardiochirurgicznych. Autorzy potwierdzili istnienie trendu do coraz szerszego stosowania protez biologicznych, motywacja do zmiany wynika w ich ocenie z coraz lepszych wyników odległych związanych z poprawą wytrzymałości zastawek tkankowych, oraz z możliwością przezskórnej implantacji *valve-in-valve* w przypadku degeneracji protezy biologicznej, u chorego w wieku podeszłym. Opisane zmiany znajdują odzwierciedlenie w ostatnich rekomendacjach medycznych, sugerujących wybór protezy biologicznej w tej grupie wiekowej.

Wnioski:

W prezentowanym spójnym tematycznie cyklu prac, habilitant przedstawił wyniki badań nad skutecznością oraz bezpieczeństwem nowych metod leczenia operacyjnego wady zastawki aortalnej. Podkreśla w nich korzyści dla chorych, wynikające ze zmniejszenia urazu chirurgicznego oraz z zastosowania najnowszych protez biologicznych. Skrócenie czasu implantacji i oczekiwane dłuższe funkcjonowanie wszczepionych zastawek, przekładają się na lepsze wyniki wczesne i odległe, wpływają także na lepszy komfort życia pacjentów. Należy zauważyć, że badania te są w istotnej mierze kontynuacją tematyki pracy doktorskiej habilitanta. Stanowią znaczący wkład wiedzy w dziedzinie chirurgicznego leczenia wad zastawki aortalnej.

Działalność organizacyjna:

Od 5 lat dr med. Grzegorz FILIP pełni funkcję zastępcy ordynatora w Oddziale Klinicznym Chirurgii Serca, Naczyń i Transplantologii w Krakowskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II. Habilitant jest współbadaczem w licznych programach naukowych realizowanych w ośrodku krakowskim. Jego zainteresowania są szerokie, dotyczą nie tylko problematyki chirurgicznego leczenia wady aortalnej. Bierze udział w następujących projektach:

1. Odległa ocena występowania epizodów zakrzepowo-zatorowych, krwawień, przecieków wewnątrzsercowych oraz częstości rytmu serca u pacjentów po epikardialnym zamknięciu uszka lewego przedsionka. (nr K/ZDS/007963) – współbadacz
2. Analiza udziału zwojów nerwowych obecnych w tkance tłuszczowej nasierdza na występowanie pooperacyjnych zaburzeń rytmu u chorych po zabiegu pomostowania aortalno-wieńcowego (CABG). (nr K/ZDS/006272) – współbadacz
3. Technologia wydruku 3D - nowatorskie narzędzie diagnostyczne w operacjach naprawczych zastawki mitralnej (nr K/DSC/003581) - współbadacz
4. Odległa obserwacja skuteczności torakoskopowej epikardialnej ablacji lewego i prawego przedsionka przeprowadzonej na bijącym sercu u pacjentów z migotaniem przedsionków (nr K/ZDS/006270) – współbadacz

5. Ocena występowania zmian zakrzepowo-zatorowych, w tym tak zwanych mikrozakrzepów, u pacjentów z migotaniem przedsionków po procedurze zamknięcia uszka lewego przedsionka. (nr K/ZDS/007779) - współbadacz

6. Projekt Welcome Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej „Immune mechanisms of hypertension and vascular dysfunction - the search for new anti-hypertensive strategies” 2010-2014 - współbadacz

Działalność dydaktyczna:

Dr med. Grzegorz FILIP jest lekarzem zaangażowanym w działalność dydaktyczną związaną zarówno z nauczaniem studentów, jak i szkoleniem podyplomowym. Wspiera działalność kół naukowych jako członek jury studenckich konferencji naukowych. Podsumowanie działalności dydaktycznej wymienione jest w poniższych punktach:

Opieka naukowa nad lekarzami w toku specjalizacji

Opiekun specjalizacji dr n. med. Radosława Litwinowicza - specjalizacja z zakresu kardiologii. Obecnie na VI roku specjalizacji

Opiekun specjalizacji lek. med. Bartosza Cierpikowskiego - specjalizacja z zakresu kardiologii. Obecnie na I roku specjalizacji

Zajęcia dydaktyczne i opieka nad studentami

Prowadzenie ćwiczeń oraz seminariów z zakresu Kardiologii dla studentów V roku kierunku lekarskiego. Prowadzenie ćwiczeń oraz seminarium z zakresu Chirurgii dla studentów IV roku kierunku lekarskiego

Zajęcia ze studentami zagranicznymi w ramach praktyk wakacyjnych IFMSA Professional Exchange Program

Prowadzenie indywidualnych zajęć ze studentami podczas Latającego Uniwersytetu Karolinska Institutet – Università degli Studi di Cagliari – Uniwersytet Jagielloński

Promocja studenckiej aktywności naukowej

Członek komitetu oceniającego streszczenia i członek jury w sesji „Kardiologia i Kardiologia Inwazyjna” International Medical Students Conference, Krakow 2014

Członek komitetu oceniającego streszczenia i członek jury w sesji „Kardiochirurgia i Kardiologia Inwazyjna” International Medical Students Conference, Krakow 2013

Doktor nauk medycznych Grzegorz FILIP legitymuje się sporym dorobkiem naukowym. Jest autorem lub współautorem 25 prac, (w tym 13 prac posiadających opublikowanych w czasopismach z Impact Factor), z czego 13 ukazało się po uzyskaniu stopnia doktora nauk medycznych. Jest autorem 1 rozdziału w monografii oraz 2 listów do redakcji.

Wskaźniki oddziaływania niniejszych dokonań naukowych są następujące: Impact Factor 45.506 (w tym Impact Factor po uzyskaniu stopnia doktora 34.151); punktacja MNiSW 1010; wskaźnik Hirscha 6; liczba cytowań 140; liczba cytowań bez autocytowań 136.

Podsumowanie

Podsumowując recenzję w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk medycznych i nauk o zdrowiu dr n. med. Grzegorzowi FILIPOWI stwierdzam, że dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny a także główne osiągnięcie naukowe uzasadniają wniosek i stanowią podstawę do przyznania statusu samodzielnego pracownika naukowego. Posiada zdolność prowadzenia zadań badawczych razem z współpracownikami o wielodyscyplinarnym doświadczeniu naukowym. Sumaryczny dorobek naukowy habilitanta wyrażony wskaźnikami bibliometrycznymi jest znaczący i osiągnięty w przeważającej części po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk medycznych. Jest znanym w Polsce propagatorem mniej inwazyjnych metod wymiany zastawki aortalnej.

Konkludując, rekomenduję nadanie dr. n. med. Grzegorzowi FILIPOWI tytułu doktora habilitowanego nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz wnoszę do Wysokiej Rady Nauk Medycznych Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego o kontynuację dalszych etapów postępowania.

Dr hab. med. Rafał Pawlaczyk